

merend en krijschend in de onmiddellijke nabijheid. Met uitgespreide vleugels begon de havik zijn maaltijd, zonder zijn slachtoffer eerst afgemaakt te hebben. Onder heftig geschreeuw werd het leven als het ware met stukken uit de prooi gerukt. En steeds maar weer ondernam de partner nieuwe aanvallen op den havik, die echter zonder eenige onrust met afwerend opgeheven vleugels bleef zitten.

Voor al de vlaamsche gaai is een meester in het voortbrengen van alle mogelijke geluiden en op een moment, zooals ik toen meemaakte, begint hun gekrijsch soms sterk te gelijken op menschenlijke angstkreten. Dan is het toch even wel heel moeilijk om niet met een schot uit den dubbelloop een eind te maken aan het meedoogenloos bedrijf van den roover. Vooral op het laatst, toen na minstens vijf minuten het slachtoffer zoover gebracht was dat het geen kik meer gaf en de vlakbij zittende vogel met een verdacht veel op schreien gelijkend geluid zijn partner beweede. Toen wilde ik mij snel naar de plaats begeven om den havik van zijn prooi te verjagen, ik wilde wel eens zien hoever de gaai al verslonden was, voordat het laatste restje leven er uit gerukt was. Ik kreeg er echter de kans niet toe, want nauwelijks maakte ik eenige beweging of de treurende gaai zag mij en met een waarschuwend kreet verdween hij tusschen de struiken, meteen den havik met mijn aanwezigheid bekend makend. Deze verdween op zijn beurt tusschen het hout, de prooi meevoerend, zoodat mijn voornemen mislukte en ik op de plaats niets anders dan enkele donsveertjes vond.

Het trof mij dat die gaai, ondanks de heftige emoties waarvan hij blijk gaf bezielde te zijn, toch direkt bij het bemerken van mijn aanwezigheid mij voor een nog grooter gevaar hield, een gevaar waarvoor hij alles vergat en direkt op de vlucht sloeg. Ja, hij beschouwt den mensch als een gevaar, zooals alle dieren dat doen en niet zonder reden. Waarom loop ik zelf met een geweer over den schouder, ook al gebruik ik het maar heel weinig, toch zeker niet om er vliegen mee te vangen!

Dat ik en havik en gaai gespaard heb, ik geloof dat het goeddeels beredeneerde motieven waren die mij tot afzijdig blijven dreven: de havik is voor het grootste deel van ons land een heel zeldzame verschijning, daarom moet hij gespaard worden; terwijl mijn gevoel zei: knal neer, dat wreed gespuis. ¹⁾

En dan, ik wilde wel eens van nabij zien hoeveel er waar is van de verhalen, dat een havik zijn prooi zoo lang mogelijk laat leven en zijn buit kropt zonder hem eerst behoorlijk te plukken. Het is mij nu wel gebleken, dat de verhalen op waarheid berusten, ook al komen er wel eens gevallen voor dat de prooi direkt gedood wordt. Vorige winter heb ik een havik een jonge boschuif ontnomen (o, menschenlijke hebzucht) waar enkel de kop aan ontbrak. Toen was het slachtoffer dus wel op de meest snelle wijze gedood en kwam ik net op tijd om zelf een malsch hapje mee naar huis te kunnen nemen! Ik gevoelde het niet direct als zoodanig, maar toch was het welbeschouwd een vergrijp aan het eigendom van een ander, want ook een havik, al is hij dan een brutale roover, heeft zijn rechten, die niemand hem kan en mag betwisten.

Steeds maar weer, als wij ons bezinnen op onze daden, moeten we wel tot de slotsom komen, dat er nog veel is dat anders moet worden, dat we nog lang niet zijn, daar waar we wezen moeten.

September 1938.

T. VAN BURKEN.

EEN RECTIFICATIE.

Bij het opzoeken van de literatuur over *Trichoptera* werd ik door een artikel van J. Heimans in dit tijdschrift, jaargang 29 (1925) p. 360-364 opmerkzaam gemaakt op een vroegere publicatie van Dr. v. d. Sleen in jaargang 26 (1922) p. 16-20 getiteld: Kokerjuffers. Tot mijn verwondering vond ik hierin als inlandsch vermeld de soort *Rhyacophila philopoi-*

¹⁾ Bovendien strafbaar volgens de Vogelwet! (T.)

tamoides, die in Oisterwijk en bij Denekamp voor zou komen. Hoewel het niet onmogelijk geacht kan worden, dat deze soort, die o.a. in Duitschland (Sauerland) voorkomt, ook eens in Nederland gevangen zal worden, ben ik er van overtuigd, dat de door Dr. v. d. Sleen gevonden larven beslist niet tot de genoemde soort behooren. De larven van deze soort maken nl. evenmin als de larven der overige soorten van het geslacht *Rhyacophila* huisjes of fuikjes, maar leven vrij op den bodem van beekjes. Eerst kort voor de verpopping wordt een huisje van steentjes gebouwd, waarin de pop rust tot de imago uitkomt.

In geen der door Dr. v. d. Sleen genoemde werken is iets over fuikjes van *Rhyacophila*-larven te vinden, zoodat ik niet kan beoordeelen, waar de bron voor dit misverstand gezocht moet worden.

Het is natuurlijk altijd riskant alleen op grond van een beschrijving en afbeelding een juiste determinatie te verrichten. Het aantal soorten, dat netten of fuiken spint, is echter betrekkelijk gering en na alle in aanmerking komende soorten de revue te hebben laten passeeren, ben ik tot de slotsom gekomen, dat de bewuste fuikjes van *Neureclipsis bimaculata* L. moeten zijn. Zij behooren dus tot dezelfde soort, waarover Heimans in jg. 29 schreef naar aanleiding van zijn vondst op de Brunssummer heide. Intusschen is *Neureclipsis bimaculata* L. bekend uit alle Nederlandsche provincies, behalve Noord- en Zuid-Holland en Zeeland, zoodat dit schietmotje lang niet zoo zeldzaam is als vroeger werd verondersteld.

Wat het geslacht *Rhyacophila* betreft nog het volgende: Ik heb in mijn lijst der Nederlandsche Trichoptera van 1934 vijf soorten als inlandsch opgenomen, waarvan één op grond van eigen waarneming, nl. *Rh. dorsalis* Curt., die ik in Zuid-Limburg in groot aantal verzamelde en de vier overige naar aanleiding van door anderen gedane publicaties. Door een bekenden Duitschen Trichoptera-kenner werd aan het voorkomen van drie dezer soorten in Nederland ernstig getwijfeld en het is mij ook trots herhaalde pogingen niet mogen gelukken, er ook maar één van te vinden.

Ten einde in de toekomst het als inlandsch vermelden van *Rh. philopotamoides* McL. op grond van de publicatie van Dr. v. d. Sleen te voorkomen, ben ik zoo vrij deze rectificatie te plaatsen. Ik zou hieraan het verzoek willen vastknoopen in het algemeen niet tot het vermelden van nieuwe soorten voor een bepaald gebied over te gaan, voordat ook de imagines gekweekt of gevonden zijn, daar bij schietmotten een determinatie van de diverse ontwikkelingsstadia buitengewoon moeilijk en dikwijls onmogelijk is, omdat nog lang niet alle larven bekend zijn.

Rotterdam, 2 Oct. 1938.

F. C. J. FISCHER.

BOEKBESPREKING.

F. KOSTER. *Natuurbescherming in Nederland*. Volksuniversiteitsbibliotheek No. 71. Uitg. de Erven F. Bohn N.V., Haarlem 1938, geb. f 1.90.

Dit is een belangrijk boekje, nog niet eens zoozeer als propagandageschrift vóór natuurbescherming, wat het natuurlijk toch wel is, maar veeleer als documentatie óver natuurbescherming in Nederland en alles wat daaraan vast zit en nog mankeert.

Het spreekt haast vanzelf, dat het een inleiding heeft meegekregen van Dr. Thijsse, die, zooals altijd kort, maar veelzeggend is, enthousiast, maar tevens onpartijdig en — wat tegenwoordig nog veel meer noodig is als voorbeeld voor alle medestrijders tegen natuurvernieling — onversaagd, zelfs hoopvol en geenszins ontmoedigd door de teleurstellende onmacht, waarmee we ondanks inspanning en wanhopige strijd alle nog onbeschermden waardevolle natuurterreinen alom in razende snelheid zien te grond gaan.

Koster's boekje zit goed in elkaar, dat is ook geen wonder voor een boek over dit onderwerp van dezen ervaren journalist, tevens geboren veldlooper en vogelspeurder, medeoprichter en eerste voorzitter van den Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie.